

ГАДААД ХУДАЛДААНЫ САРЫН ТОЙМ*

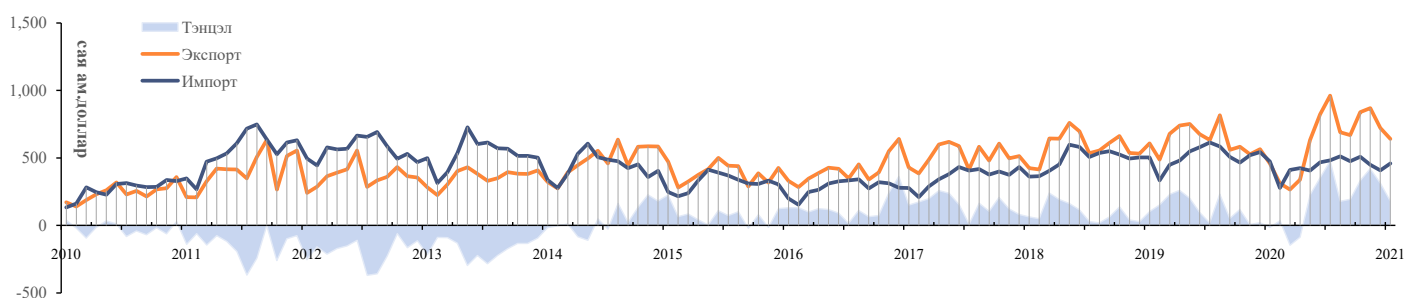
2021 оны 1 дүгээр сар

Ерөнхий тойм: Энэ оны эхний 1 сарын гүйцэтгэлээр гадаад худалдааны нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 18%-иар буюу 166 сая ам.доллараар өсч 1,099 сая ам.доллар байв. Үүнд экспорт 39%-иар буюу 181 сая ам.доллараар өсч, импорт 3%-иар буюу 14 сая ам.доллараар буурсан нь нөлөөлөв. Тайлант хугацаанд худалдааны тэнцэл өнгөрсөн оны мөн үеэс 195 сая ам.доллараар өсч 181 сая ам.долларын ашигтай гарлаа.

Хүснэгт 1. Гадаад худалдааны гүйцэтгэл /сая ам.доллар/

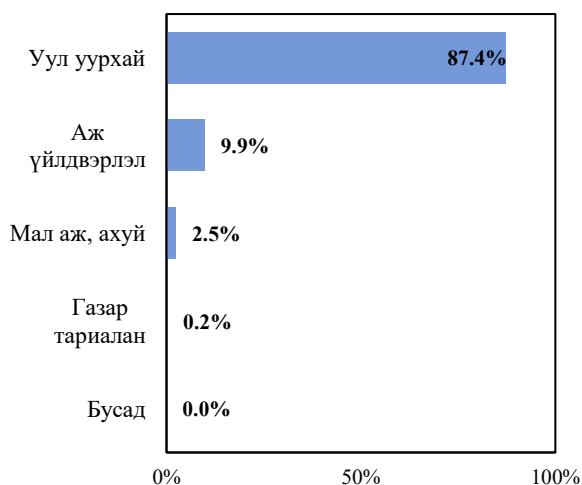
Төрөл	Жилээр			Эхний 1 сар			Өөрчлөлт	
	2018	2019	2020	2019	2020	2021	2021/2020	
							Дүн	Хувь
Эргэлт	12,887	13,747	12,870	1,111	932	1,099	166	18%
Экспорт	7,012	7,620	7,576	607	459	640	181	39%
Импорт	5,875	6,128	5,294	504	473	459	(14)	-3%
Тэнцэл	1,137	1,492	2,282	103	(14)	181	195	

Зураг 1. Гадаад худалдааны гүйцэтгэл /сая ам.доллар/

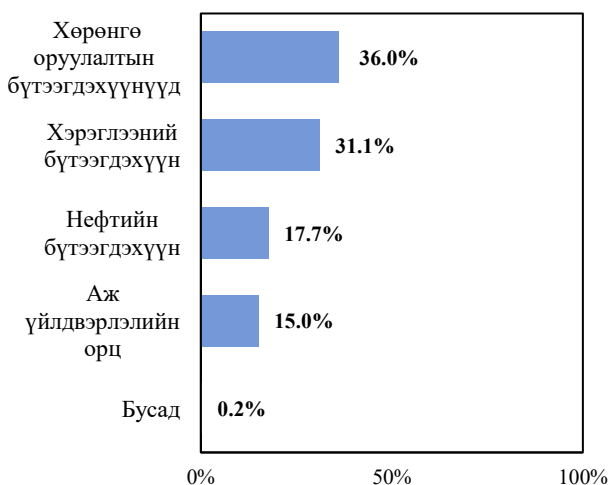
Зураг 2. Экспортын бүтэц, 2021 оны 1 дүгээр сар

Нийт экспорт
639.9 сая ам.доллар

Зураг 3. Импортын бүтэц, 2021 оны 1 дүгээр сар

Нийт импорт
458.8 сая ам.доллар

*Энэхүү тоймыг ГЕГ-ын "Гадаад худалдааны барааны статистик мэдээлэл"-д үндэслэн, дэлхийн улс орнуудын Төв банкны практикт нийцүүлж, судалгаа шинжилгээний ажлын хэрэгцээнд зориулан боловсруулав.

** Нийт худалдааны дүнгээс дахин экспорт/импорт, боловсруулах бараа, бараа солилцоо, хөрөнгө оруулалтаар нийлүүлсэн бараа, гадаадын зээлийн хөрөнгөөр нийлүүлсэн бараа болон бусад барааг хассан дүн болно.

Экспорт: 2021 оны эхний 1 сарын гүйцэтгэл өнгөрсөн оны мөн үеэс 39%-иар буюу 181 сая ам.доллараар өсөв. Уул уурхай болон аж үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний экспорт өссөн нь нийт экспортыг өсөхөд нөлөөлөв. Тодруулбал, нийт экспортын 39%-ийн өсөлтийн 28 нэгж хувийг уул уурхайн бүтээгдэхүүний, 10 нэгж хувийг аж үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний өсөлт тус тус бүрдүүлж байна.

Хүснэгт 2. Экспортын гүйцэтгэл, эхний 1 сар /сая ам.доллар/

Төрөл	2019			2020			2021			Δ (2021/2020)		
	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Дүн	Өсөлт	% ²
1. Уул уурхай		554	91%		431	94%		559	87%	128	30%	28%
1.1. Зэсийн хүдэр, баяжмал	117	157	26%	102	114	25%	110	194	30%	80	70%	17%
1.2. Чулуун нүүрс	2,118	169	28%	2,425	203	44%	2,499	221	34%	17	9%	4%
1.3. Боловсруулаагүй нефть	534	27	4%	288	17	4%	519	25	4%	9	51%	2%
1.4. Төмрийн хүдэр, баяжмал	609	26	4%	815	55	12%	645	73	11%	18	32%	4%
1.5. Мөнгөжөөгүй алт /кг/	3,110	130	21%	0	-	0%	0	-	0%	-	-	0%
1.6. Цайрын хүдэр, баяжмал	12	17	3%	13	18	4%	12	18	3%	(0)	-2%	0%
1.7. Жоноц, лейцит, нефелинт	54	18	3%	47	13	3%	74	16	2%	3	23%	1%
1.8. Молибдений хүдэр, баяжмал	0	4	1%	1	4	1%	0	3	1%	(0)	-12%	0%
1.9. Гянтболдын хүдэр, баяжмал	0	0	0%	0	-	0%	0	0	0%	0	-	0%
1.10. Мөнгө /тонн/	0	-	0%	0	-	0%	0	3	0%	3	0%	1%
1.11. Бусад	47	5	1%	18	7	1%	25	5	1%	(2)	-23%	0%
2. Мал аж, ахуй	42	24	4%	25	11	2%	14	16	3%	5	52%	1%
2.1. Амьд мал, малын мах	4	8	1%	0	1	0%	3	5	1%	4	367%	1%
2.2. Арьс, шир	35	1	0%	23	1	0%	10	0	0%	(1)	-60%	0%
2.3. Малын өлөн гэдэс	0	0	0%	0	1	0%	0	0	0%	(0)	-16%	0%
2.4. Ноолуур	1	10	2%	1	7	1%	0	9	1%	2	27%	0%
2.5. Ноос, бусад үс, хялгас	2	4	1%	1	1	0%	1	1	0%	0	44%	0%
2.6. Бусад	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	(0)	-99%	0%
3. Газар тариалан	8	2	0%	3	1	0%	4	1	0%	0	37%	0%
4. Аж үйлдвэрлэл	39	27	4%	26	16	3%	24	63	10%	47	299%	10%
4.1. Хүнс	6	15	2%	1	4	1%	8	29	4%	24	584%	5%
4.2. Ноолууран эдлэл	0	2	0%	0	1	0%	0	1	0%	(1)	-43%	0%
4.3. Бусад хувцас, гутал, эдлэл	0	1	0%	0	1	0%	0	0	0%	(1)	-57%	0%
4.4. Уул уурхай	4	6	1%	2	6	1%	16	10	2%	4	58%	1%
4.5. Цахилгаан, электрон бараа	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	(0)	-87%	0%
4.6. Машин механик, тоног төхөөрөмж, эд анги	0	2	0%	0	2	1%	0	23	4%	21	837%	5%
4.7. Бусад	29	0	0%	22	0	0%	0	0	0%	(0)	-19%	0%
5. Бусад	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	(0)	-9%	0%
Нийт дүн		607		459			640			181	39%	

%² - Нийт өсөлтөд оруулсан хувь нэмэр (contribution to growth)

Өнгөрсөн оны мөн үеийн гүйцэтгэлтэй харьцуулбал:

1/ Уул уурхайн бүтээгдэхүүний экспорт тоо хэмжээний өөрчлөлтөөс шалтгаалж 21 сая ам.доллар-аар өсч, үнийн өөрчлөлтөөс шалтгаалж 106 сая ам.доллараар өссөн.

2/ Машин механик, тоног төхөөрөмж, эд ангиас хамаарч Аж үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний экспорт 47 сая ам.доллараар өссөн байна.

Хүснэгт 3. Экспортын өөрчлөлт, 2021 оны эхний 1 сар

Төрөл	Тоо хэмжээний өөрчлөлт	%	Үнийн өөрчлөлт	%	Нийт өөрчлөлт
1. Уул уурхай	21		106		128
1.1. Зэсийн хүдэр, баяжмал	14	18%	66	82%	80
1.2. Чулуун нүүрс	6	37%	11	63%	17
1.3. Боловсруулаагүй нефть	11	133%	(3)	-33%	9
1.4. Төмрийн хүдэр, баяжмал	(19)	-110%	37	210%	18
1.5. Мөнгөжөөгүй алт /кг/	-	0%	-	0%	-
1.6. Цайрын хүдэр, баяжмал	(1)	515%	1	-415%	(0)
1.7. Жоноц, лейцит, нефелинт	6	193%	(3)	-93%	3
1.8. Молибдений хүдэр, баяжмал	(0)	73%	(0)	27%	(0)
1.11. Бусад	2	-104%	(3)	204%	(2)
2. Мал аж, ахуй	(2)	-37%	7	137%	5
2.1. Амьд мал, малын мах	4	111%	(0)	-11%	4
2.2. Арьс, шир	(1)	83%	(0)	17%	(1)
2.4. Ноолуур	(4)	-207%	6	307%	2
3. Газар тариалан	0	56%	0	44%	0
4. Аж үйлдвэрлэл	(848)	-1790%	896	1890%	47
5. Бусад	(0)	8%	0	-176%	(0)
Нийт дүн	(829)		1,010		181

* Ижил зориулалттай боловч харилцан адилгүй шинж чанартай бараа бүтээгдэхүүнүүд 1 ангилалд багтдаг тул дээрх тооцоолол нь зөвхөн ерөнхий хандлагыг харуулах тойм тооцоолол болохыг анхаарна уу.

Импорт: 2021 оны эхний 1 сарын гүйцэтгэлээр өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 3%-иар буюу 14 сая ам.доллараар буурав. Импортын 3 хувийн бууралтыг ерөнхий ангиллаар авч үзвэл нефтийн бүтээгдэхүүний бууралт 9 нэгж хувийг, хөрөнгө оруулалтын бүтээгдэхүүний бууралт 3 нэгж хувийг тус тус бүрдүүлж байна. Харин хэрэглээний бүтээгдэхүүн болон аж үйлдвэрлэлийн орцын импорт 5 болон 4 нэгж хувиар өсөх чиглэлд нөлөөлсөн байна.

Хүснэгт 4. Импортын гүйцэтгэл, эхний 1 сар /сая ам.доллар/

Төрөл	2019			2020			2021			Δ (2021/2020)		
	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Дүн	Өсөлт	% ²
Хэрэглээний бүтээгдэхүүн		139	28%		121	26%		143	31%	22	18%	5%
Түргэн эдэлгээтэй	80	63	13%	82	66	14%	95	80	17%	14	21%	3%
Хүнс	34	44	9%	35	46	10%	43	57	12%	10	22%	2%
Эм, пүрвэ	0	6	1%	0	7	2%	0	10	2%	3	47%	1%
Бусад түргэн эдэлгээтэй бараа	45	13	3%	47	13	3%	51	13	3%	(0)	-1%	0%
Удаан эдэлгээтэй	21	76	15%	11	55	12%	31	63	14%	8	15%	2%
Гутал, хувцас, цүнх	7	5	1%	3	4	1%	13	6	1%	2	46%	0%
Гэр ахуйн цах. хэрэгсэл ба төвлөгөө	6	11	2%	2	9	2%	7	10	2%	2	18%	0%
Авто машин, түүний сэлбэг хэрэгсэл	0	54	11%	0	36	8%	0	39	9%	3	10%	1%
Бусад удаан эдэлгээтэй бараа	7	6	1%	6	6	1%	10	8	2%	1	21%	0%
Хөрөнгө оруулалтын бүтээгдэхүүн	108	207	4.1%	118	181	3.8%	190	165	3.6%	(16)	-9%	-3%
Машин, механик тоног төхөөрөмж, эд анги	2	158	3.1%	2	136	2.9%	4	121	2.6%	(15)	-11%	-3%
Суудлаас бусад төврийн хэрэгсэл, эд анги	1	63	1.3%	1	51	1.1%	2	41	0.9%	(10)	-19%	-2%
Машин механик, тоног төхөөрөмж, эд анги	2	94	1.9%	2	85	1.8%	2	80	1.7%	(5)	-6%	-1%
Барилгын материал	37	36	0.7%	37	30	0.6%	42	29	0.6%	(2)	-5%	0%
Хөрөнгө оруулалтын бусад бараа	2	14	0.3%	2	15	0.3%	4	16	0.3%	1	6%	0%
Аж үйлдвэрлэлийн орц	176	50	10%	189	49	10%	170	69	15%	20	40%	4%
Хүнсний орц	3	1	0%	6	2	0%	75	20	4%	18	927%	4%
Химийн бүтээгдэхүүн	15	8	2%	12	7	1%	9	7	2%	1	11%	0%
Даавуу, утас, арьс, савхин эдлэл	6	3	1%	9	2	0%	11	2	1%	0	9%	0%
Цахилгаан эрчим хүч	0	10	2%	0	13	3%	0	14	3%	1	9%	0%
Металлын хүдэр, баяжмал болон хаягдал	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	0	189%	0%
Бусад аж үйлдвэрлэлийн зориулалттай	84	28	6%	91	26	5%	93	25	5%	(1)	-4%	0%
Нефтийн бүтээгдэхүүн	176	106	2.1%	189	122	2.6%	170	81	1.8%	(41)	-3.3%	-9%
Дизель түлш	106	66	1.3%	111	71	1.5%	110	51	1.1%	(20)	-28%	-4%
АИ-92, АИ-95	51	28	0.6%	50	32	0.7%	44	20	0.4%	(12)	-39%	-3%
А-80 болон бусад	18	12	0.2%	27	19	0.4%	17	10	0.2%	(9)	-46%	-2%
Бусад	1	1	0%	0	0	0%	13	1	0%	0	106%	0%
Нийт дүн		504		473			459			(14)	-3%	

%² - Нийт өсөлтөд оруулсан хувь нэмэр (contribution to growth)

2021 оны эхний 1 сарын гүйцэтгэлийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал, нийт импорт 14 сая ам.доллараар буурсан. Үүнд:

- Дизель түлшний хэрэглээнээс хамаарч нефтийн бүтээгдэхүүний импорт 41 сая ам.доллараар,
- Машин, хөрөнгө оруулалтын бүтээгдэхүүн буюу механик тоног төхөөрөмжийн импорт 16 сая ам.доллар-аар тус тус буурсан байна.
- Хэрэглээний бүтээгдэхүүний импорт 22 сая ам.доллараар,
- Аж үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний импорт 20 сая ам.доллараар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.

Хүснэгт 5. Импортын өөрчлөлт, 2021 он эхний 1 сар /сая ам.доллар/

Төрөл*	Тоо хэмжээний өөрчлөлт		Үнийн өөрчлөлт		Нийт өөрчлөлт	
	Тоо	%	Тоо	%	Тоо	%
Хэрэглээний бүтээгдэхүүн	35	162%	(14)	-62%	22	18%
Хөрөнгө оруулалтын бүтээгдэхүүн	46	-293%	(61)	393%	(16)	-9%
Аж үйлдвэрлэлийн орц	18		2		20	40%
Нефтийн бүтээгдэхүүн	(10)	24%	(31)	76%	(41)	-33%
Дизель түлш	(1)	4%	(19)	96%	(20)	-28%
АИ-92, АИ-95	(3)	23%	(10)	77%	(12)	-39%
А-80 болон бусад	(6)	73%	(2)	27%	(9)	-46%
Бусад	1		(0)		0	106%
Нийт дүн	90	-62.1%	(104)	72.1%	(14)	-3%

* Ижил зориулалттай боловч харилцан адилгүй шинж чанартай бараа бүтээгдэхүүнүүд 1 ангилалд багтдаг тул дээрх тооцоолол нь зөвхөн ерөнхий хандлагыг харуулах тойм тооцоолол болохыг анхаарна уу.